

Højby Dyreklinik

Højbyvej 38B, 5260 Odense S . Tlf. 6595 8003
dyrlægerne Kirsten Brock, Peder S. Sørensen og Jens Willer
www.hojbydyreklinik.dk

HANHUNDEN

KØNSMODENHED OG FAKTA OM KASTRATION

HVILKE FORDELE ER DER VED KASTRATION?

- **Dæmpning af de adfærdsmæssige problemstillinger**, der ofte ses hos intakte hanhunde: "hypersex"adfærd, øget urinmarkering, uopmærksomhed, samt øget agressionsniveau.
- **Forebyggelse og behandling** af forstørret prostata, kræft i testiklerne, samt dannelse af perinealhernie/perianaltumores.

HANHUNDENS NORMALE UDVIKLING.

Testosteron - det hanlige kønshormon - begynder at stige ved 4-5 mdr. alderen og når et maksimum ved ca. 10 - 12 mdr. alderen. Herefter falder det gradvist igen til det når det endelige "voksenniveau" ved ca. 18 mdr. alderen.

De fleste hanhunde viser tegn på kønsmodenhed ved 5-7 mdr. alderen, hvor de begynder at lette ben og interessere sig for tæver i brunst.

DEN NORMALE HANHUNDEADFÆRD.

Testosteronhormonet giver øget opmærksomhed på tæver, specielt tæver, der er i løbetid. Dette kan medføre at hanhunden begynder at **strejfe**. De kønsmodne hanhunde har desuden en øget trang til at **urinmarkere**, og de er ofte generelt mere optaget af at snuse og dermed **mindre opmærksomme på ejer**, når de er ude på gåture eller til træning.

HVILKE SYGDOMSMÆSSIGE FORHOLD GÆLDER FOR DEN INTAKTE HANHUND?

Kræft i testiklerne: Dette er den mest almindelige form for kræft hos hanhunden. Det er derfor en fast procedure at testiklerne kontrolleres ved de årlige sundhedseftersyn. Hos de hanhunde, hvor den ene eller begge testikler er tilbageholdt i bughulen (hanhunden er kryptorchid) er det umuligt holde øje med

eventuelle forandringer/tegn på kræft. Da de tilbageholdte testikler desuden er sådan placeret, at de lettere udsættes for testikeltorsion (en meget smertevoldende tilstand, hvor testiklen drejer om sin egen akse og derved får forstyrret sin blodforsyning) er det vores anbefaling at de tilbageholdte testikler fjernes.

Forstørret prostata: Når den intakte hanhund kommer op i alderen er der en del der får problemer med en forstørret prostata. Symptomerne herpå er besvær med at tisse, blod i urinen og trængninger / besvær med at komme af med afføringen, idet den forstørrede prostata også trykker på endetarmen.

Perianalbrok og tumores ved endetarmen: Hos en del af de ældre intakte hanhunde forekommer brokdannelse ved endetarmen (perianalhernie) og dannelsen af tumores i endetarmsregionen (perianaltumores). Disse er testosteronafhængige og ses ikke nær så hyppigt hos kastrerede hanhunde.

HVILKE ADFÆRDSMÆSSIGE FORHOLD SES HOS INTAKTE HANHUNDE?

Overdreven urinmarkering: Dette kan vise sig både på de daglige gåture, hvor hanhunden hele tiden vil snuse efter steder, hvor den skal lette ben. Det kan gøre hunden **uopmærksom**, og dermed kan det være sværere at arbejde/træne med hunden. Især hos de mindre hunderacer ses trangen til at urinmarkere også **indendørs**, hvilket kan være til stor gene!

Strejfen: Når hanhunden er opmærksom på løbske tæver i nærheden, kan den finde på at begynde at strejfe. Men, når først friheden på den anden side af hegnet er begyndt at lokke, er der en del hanhunde, der strejfer også selvom der **ikke** er løbske tæver i nærheden.

Hypersex - adfærd: Nogle hanhunde bliver endog meget **påvirkede af løbske tæver** - de bliver meget urolige, piver meget, de forsøger at komme ud af det mindste hul i hækken, og holder stort set op med at spise i kortere eller længere perioder. Nogle hanhunde begynder også at **parre på ejers ben** eller på **tæpper/puder**, der ligger fremme.

Øget aggressionsniveau: Testosteron hormonet sammenkædes også med en **øget aggressionstendens**, og der er øget **konkurrencemoment/territorialfølelse** især i forhold til andre hanhunde.

SELVE KASTRATIONEN - HVORDAN FOREGÅR DET?

Selve indgrebet sker ambulant. Hanhunden skal møde fastende om morgenen. Herefter bedøves den ved en injektionsnarkose, og der foretages støttende væskebehandling og overvågning under narkosen. Selve kastrationen udføres ved, at der lægges et lille indsnit lige ovenfor pungen i bugens midtlinie. Gennem dette indsnit fjernes begge testikler. Huden syes med 4-6 sting, der skal tages efter 9-11 dage. Hunden smertebehandles, modtager antibiotika, og hjemsendes med

medicin til efterbehandling de næste dage. Da der er stor risiko for, at hunden slikker i såret, er det nødvendigt at den har en halskrave på indtil stingene kan tages.

HVORNÅR ER DER EFFEKT AF KASTRATIONEN?

Hanhunden producerer testosteron lige indtil den bliver opereret - og effekten af dette testosteron holder sig i ca. 4 -6 uger efter kastrationen. Det er altså først efter dette tidsrum, at effekten af kastrationen slår helt igennem. Desuden kan en nyligt kastreret hanhund **parre og befrugte** en løbsk tæve i de første 4-6 uger efter kastrationen, idet der kan være nogle befrugtningssdygtige sædceller gemt i prostata i denne periode. Man kan fremskynde effekten af kastrationen ved at give en **hormonindsprøjtning** samtidig med at indgrebet foretages.

KEMISK KASTRATION- HVORFOR OG HVORDAN FOREGÅR DET?

Mange vælger at lade deres hanhunde kastrere af adfærdsmæssige årsager. Men nogen gange kan det være uvist, om de oplevede problemer alene skyldes en hormonrelateret adfærd. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor der er problemer med aggressiv adfærd, men hvor det er uklart om denne adfærd **alene** skyldes en hormonpåvirkning fra testosteron, eller om der er andre forhold f.eks. frygt eller angst, som spiller ind. Nogle hundeejere ønsker, at neddæmpe den hormonrelaterede adfærd hos den unge hanhund i den periode, hvor den har ekstra høj testosteronproduktion. Herefter kan det vurderes, om den er blevet mere afdæmpet når den når den alder, hvor testosteronniveauet naturligt er lidt lavere. Der er to forskellige måder hvorpå man kan kastrere medicinsk:

Suprelorinbehandling: Ved denne metode gives behandlingen via et implantat, der sættes under huden i nakkeregionen. Implantatet indeholder et stof der "overstimulerer" hanhundens hormonsystem. Efter en kortvarig stigning i testosteronniveauet i de første 2 uger falder testosteronproduktionen kraftigt. Hanhunden bliver steril efter 6-12 uger og får markant svind af testiklerne. Behandlingen vil derfor både adfærdsmæssigt og funktionsmæssigt være meget lig den effekt, man vil opnå ved kirurgisk kastration. Der er to forskellige styrker af implantater så effekten varer 6 eller 12 måneder. Når effekten af implantatet aftager, bliver hanhundens testosteronproduktion igen normal - dog skal man regne med at fuld fertilitet måske først er til stede noget senere end 6 hhv.12 måneder.

Progesteroninjektion: Progesteron er et af de hunnelige kønshormoner. Når dette gives til en hanhund, vil det give en vis afdæmpning af den kønsrelaterede adfærd. Behandlingen foregår ved en simpel injektion og virkningen indtræder efter

1-2 uger, men holder sig kun kort tid, omkring 1 - 1½ mdr.

Ved denne form for hormonbehandling dæmpes hanhundens testosteronproduktion ikke helt og han vil kunne parre og befrugte tæver i denne periode. Effekten af denne behandling kan derfor **ikke** sidestilles med den effekt man kan forvente at få ved en kirurgisk kastration.

HVILKE ULEMPER ER DER VED EN KASTRATION?

Vægtforøgelse: Det er velkendt at neutraliserede dyr (steriliserede tæver el. kastrerede hanhunde) får en noget forøget appetit og derfor lettere tager på. Der findes fodertyper, som er målrettet fodring af de neutraliserede hunde, hvor kalorieindholdet er nedsat i forhold til et standardfoder

Pelsforandring: Hos de hunderacer, hvor der er lidt længere pels (springerspaniels, flatcoatede retrievere o.lign) er der en tendens til at deres pels blive mere "fehårsagtig" og hos alle hunderacer er der en tendens til at der dannes en lidt kraftigere underuld. Dette er dog et mindre problem, som let kan rettes ved trimning/klipping af de berørte pelsområder.

